
ENKELE WAARNEMINGEN VAN HET STRAND TUSSEN KOKSIJDE EN OOSTDUINKERKE TIJDENS EN NA DE WARME ZOMER VAN 1989.

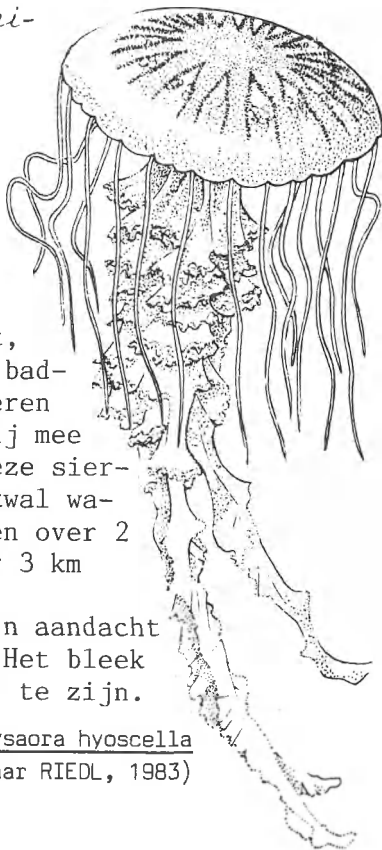
M.-TH. VANHAELLEN

Dat een strenge winter grote gevolgen kan hebben voor de zee fauna en -flora wisten we reeds; denk maar even terug aan de strandwaarnemingen van 4 mei 1985 (KERCKHOF, 1986)! Wie echter beweert dat er 's zomers voor een SWG-er weinig te beleven valt op het strand, had het dit jaar helemaal mis!

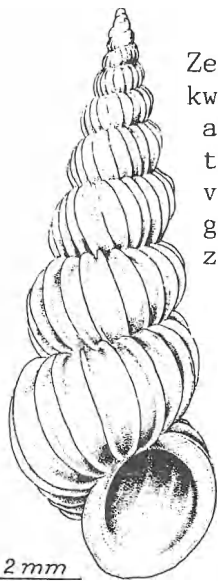
Na afloop van het uitzonderlijk mooie zomerseizoen besloot ik mijn talrijke waarnemingen te bundelen en ze in de vorm van een kort artikel openbaar te maken. De resultaten zijn waarschijnlijk in belangrijke mate het gevolg van de lange warmteperiode en/of de soms dagenlang, uit dezelfde richting aanhoudende, zachte wind.

Onze alomgekende "lentekwal" *Aurelia aurita* bleef tot laat in juli mee genieten van de zomer op het Oostduinkerkse strand. De grootste stranding had er plaats op 4 juli, met meer dan 1000 individuen in een vloedlijnstrook van 1,5 km lang en ± 8 m breed. Te Koksijde was op 12 juli een nederig kompaskwalletje *Chrysaora hyoscella* van 15 cm (de V-tekeningen op de rugzijde van het dier waren nog niet aanwezig) de voorbode van een overrompelende invasie van de soort, diè met zijn prachtige patroonvariaties de badgasten met verstomming sloeg. Vooral kinderen liepen kilometers langs de waterlijn met mij mee en uitten spontaan hun verwondering over deze sierlijke wezens. De hoogdagen voor de Kompaskwal waren de windstille 27 juli met 208 exemplaren over 2 km en 29 juli met 190 dieren verspreid over 3 km strand.

Op 27 juli werd te Koksijde eveneens mijn aandacht getrokken door een klein blauw kwalletje. Het bleek een intact mini-zeepaddestoeltje (4,5 cm ϕ) te zijn.

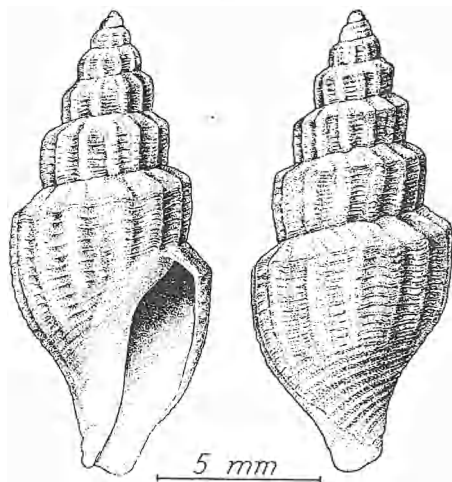
Chrysaora hyoscella
(naar RIEDL, 1983)

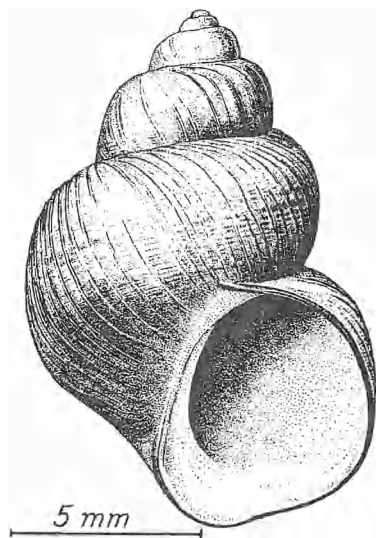
Zeer bijzonder waren de prachtige paarse randen van het kwalletje. De Zeepaddestoel *Rhizostoma octopus* is vooral in de herfstmaanden het talrijkst op onze stranden te vinden (RAPPE, 1989). Moeten we het verschijnen van de Zeepaddestoel ook niet associëren met langdurige zachte periode's, o.a. mooie nazomers? Speelde de zonnige lente van dit jaar ook een rol?

31 juli 1989. De sterfplaats van de aangespoelde Potvis *Physeter macrocephalus*, in de media Valentijn van Sint-André genoemd, lijkt wel een bedevaartsoord. Op dezelfde plaats van Het Schipgat vind ik in de vloedlijn in hoofdzaak rechtsgestreepte platschelpen *Fabulina fabula*. Nu kan ik weer op onderzoek naar exemplaren met afwijkende bestreping. Ik heb geluk, want de vloed van platschelpen houdt meer dan vijf dagen aan. De verrassende resultaten kon je lezen in de vorige Strandvlo (VANHAELEN, 1989).

Epitonium clathratulum (naar FRETTER & GRAHAM, 1982) Van 7 tot 26 augustus noteer ik bij elke strandtocht zachte zuiden tot zuidwestenwind. Op 9 augustus ontwaar ik voor het eerst in de vloedlijn nabij Ster der Zee een klein gruisbankje, nauwelijks 1 m² groot. Met oneindig geduld en geOefend oog begeef ik mij aan het zoeken naar kleine schelpen. De oogst is de moeite: 23 *Rissoa membranacea*, 1 *Alvania lactea*, 2 *Epitonium clathratulum*, 1 *Bittium reticulatum*, 1 *Philine aperta*, 1 *Littorina obtusata*, 2 *Emarginula* sp., 12 *Lacuna crassior*. Hiermee eindigt het echter niet. Op 21, 22, 23, 24 en 26 augustus deed ik opnieuw mooie vondsten, nu in meerdere gruisbankjes uit de vloedlijn, steeds ter hoogte van Ster der Zee. Een greep uit de vondsten, buiten de reeds genoemde soorten: enkele *Rissoa guerini*, *Tricolia pullus*, *Mysella bidentata*, 2 *Retusa obtusa*, 1 doubletje *Nucula nucleus*, 1 *Timoclea ovata*, enkele *Nassarius incrassatus*, enkele *Oenopota turricula*, meer dan 20 *Tornus subcarinatus*, 4 niet nader bepaalde Turridae (zoals *O. turricula*, maar met afgeronde windingen) en 1 schitterend horentje dat ik tot noch toe niet kon determineren. De vorm ervan komt ongeveer overeen met deze van *Semicassis undulata* of *S. saburon* (vgl. ENTROP, 1975), maar dan in miniatuur-uitgave. In de mondopening bevinden zich twee scherpe plooiën, de mondrand is verdikt. Het huisje heeft vier windingen, is 5,5 mm hoog, glanzend wit tot crêmekleurig met onre-

Oenopota turricula
(naar FRETTER & GRAHAM, 1985)

Lacuna crassior
(naar FRETTER & GRAHAM, 1980)

gelmatige bruine en oranje vlekjes op de onderste winding. Hiernaast een schetsje van het slakje: . Op 27 augustus keerde de wind en was het spijtig genoeg gedaan met de schelpgruisafzettingen.

Op 30 september en 1 oktober zag ik het ontegensprekelijke bewijs dat de Zeekat *Sepia officinalis* deze zomer een goed voortplantingsseizoen heeft gekend. Er lagen namelijk 279 schildjes (van 3,3 tot 7 cm lang) van deze inktvissoort in de vloedlijn tussen 't Schipgat en Groenendijk (± 4 km) en 178 schildjes (van 2,8 tot 7 cm) vanaf Koksijde-centrum tot Oostduinker-centrum (± 2 km). Eén week later, op 7 oktober, was dit verschijnsel nog aan de gang: langs 1 km vloedlijn vond ik 103 schildjes van de Zeekat (± 4 tot ± 8 cm) in 3 km waterlijn lagen er nog minstens 200. Met het opkomend water kwamen er een vijftigtal grotere exemplaren (20 à 25 cm) aandrijven. Ze zagen er niet meer zo vers uit en maakten duidelijk zichtbaar een veel langere reis in het water. Ze waren o.a. begroeid met Darmwier *Enteromorpha* sp. Eén van de schilden was tevens begroeid met twee toefjes van het roodwiertje *Ceramium* sp. Vele exemplaren waren ook bezet met sterrepokken *Elminius modestus*. Eén schild vervoerde een mooie paarsachtig gekleurde zeepok. Omdat ik het exemplaar zelf niet op naam kan brengen geef ik

er hier een korte beschrijving van: hoog toelopend, +9 mm. De kalkplaatjes zijn niet te tellen omdat ze vergroeid zijn tot één geheel. Het hechtingsvlak is ovaal en er lopen fijne donker-purpere lengtestreepjes over de plaatjes. De opening ligt niet centraal. Rugschilden van andere inkvissoorten (waarop ik stiekem had gehoopt) vond ik echter niet.

Misschien, beste lezer, deed u soortgelijke of nog andere waardevolle waarnemingen op één of ander strand van onze Belgische kust. Dan beaamt u zeker met mij dat het er deze zomer echt de moeite waard was. Weet dat alle leden van de Strandwerkgroep erg nieuwsgierig en met ongeduld uitzien naar uw relaas.

Literatuur.

ENTROP, B., 1975. Schelpen die men vinden kan.- Thieme, Zutphen. 72 p.

KERCKHOF, F., 1986. Verslag van de excursie van 4 mei 1985 naar Oostduinkerke.-
De Strandvlo, 6(1): 12-21.

RAPPÉ, G., 1989. Voorlopig verslag van het kwallenseizoen 1988.- De Strandvlo,
9(1): 5-12.

VANHAELEN, M.-Th., 1989. Een ongestreepte Fabulina fabula (GMELIN, 1791) en vele exemplaren met gedeeltelijk gestreepte rechterklep te Koksijde-Oostduinkerke.-
De Strandvlo, 9(3): 67-72.

Lindegaarde, 3
1830 Machelen